

Székeszö

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

■ 2022. AUGUSZTUS

NAGYBOLDOGASSZONY ÜNNEPE CSÍKNAGYBOLDOGASSZONY EGYHÁZÁNAK BÚCSÚ ÜNNEPE

A karcfalvi és a csíkjenőfalvi ember számára három szempontból is fontos Szűz Mária mennybevitelének ünnepe:

Ünnep a világegyházban. Azaz, sok millió ember köszönti a Szent Szüzet. Zarándokol templomokba, búcsújáró helyekre. Mit ünneplünk? „Szűz Mária mennybevitelének dogmáját, amely szerint Jézus anyja a földi létből testével-lelkével együtt egyenesen a mennyei boldogságba jutott, 1950. november 1-jén hirdette ki XII. Pius pápa Munificentissimus Deus kezdetű apostoli konstitúciójával.” Annak ellenére, hogy ennek az ünnepnek nincs bibliai megalapozottsága, már az őskeresztények hitték, hogy a Szent Szűz teste - aki, Megváltónk testét hordozta, és világra szülte - halálakor nem lett alávétve az enyészetnek, hanem felvétel a mennybe. „A hagyomány szerint Jézus három nappal előbb tudatta anyjával halála óráját. Mária testét az Olajfák hegyén vágott sziklasírba fektették, temetésére az apostolok felhőkön érkeztek a világ különböző tájairól. Tamás csak harmadnapra jelent meg, és miután látni akarta az elhunytat, felnyitották a sírt, amelyből kellemes balzsamillat áradt. A koporsó viszont üres volt, csak halotti leplek voltak benne. Míg az apostolok ezen álmélkodtak, az égbolton megpillantották Mária testét, amint az angyalok énekhang kíséretében a mennyekbe emelik.”

Ünnep minden magyar ember számára. „Magyarországon Szent István király avatta ünnepé Nagyboldogasszony napját. Az államalapító király minden évben erre a napra, augusztus 15-ére hívta össze Fehérvárra a királyi tanácsot, hogy törvénykezést tartson. Élete vége felé, már betegen, ezen a napon ajánlotta fel az országot Szűz Máriának, és 1038-ban ezen a napon halt meg. A felajánlás nyomán a magyar történelem évszázadaiban a közjogban is érvényesült a Regnum Marianum-eszme, amely szerint Magyarország Mária országa. Nagyboldogasszony ünnepe egyben Magyarország patrónájának napja is, a Mária-kegyhelyekre való zarándoklatok, körmenetek, búcsúk ideje.”

Ünnep a karcfalvi és a csíkjenőfalvi emberek számára. Őseink, már évszázadokkal ezelőtt Nagyboldogasszony oltalmát kérték templomuk, templomunk és közösségünk számára. Személyében hatalmas pártfogót és közbenjárót nyertek, nyertünk. Pártfogása és közbenjárása számunkra csak akkor aktív, ha Szent Fia tanítása szerint élünk.

Teljes búcsú feltétele: szentgyónás, szentáldozás. Imádkozni a Szent Atya szándékára: „Hiszek egy...”, „Mi Atyánk...”, „Üdvözlégy...”.

ELSŐT HARANGOZNAK...

*Elsőt harangoznak az én kis falumban,
Végighullámszik a rekettyés tájon...
Mezei utakon, boronafák felett,
Megpihen hangja egy faluszéli házon.*

*Faluszéli háznak ablaka nyitva van,
Csipkés függönyét a szél el-elkapja...
Fejkendős néni fásládáján ülve,
Harangnak játékát könnyezve hallgatja.*

*Búcsúnap van máma! – Szól az öreg harang.
Fáradt kötélén egyet-egyet kondul.
Faluszéli házban a fejkendős néni,
Gondolatban, szépen a templomba indul.*

*Régmúlt búcsújárás! Szűzmáriás zászlók!
Szellő szárnyain magasban lobognak;
Féher lovon, égi áldást osztó püspök
Emléke, idő múltával sem fakulnak.*

*Csak bátran, szemben az élet viharával!
Hittel és erővel mindig felfelé!
Tisztán és szabadon egymást átkarolva,
Haladni az élet végső célja felé!*

*Fejkendős néni szemében szikra lobban,
Átívelve nehéz múltat és jelent;
Ráncos öreg arcán szabadság fénye gyúl,
Amit régi búcsú, és emléke teremt.*

Albert (Balázs) Jolán

ÁLDOTT BÚCSÚS ÜNNEPET!

Farkas Árpád lelkiatya

Kortárstalálkozók

18 évesek

Albert Ákos, Albert Ákos, Balázs Ágnes, Barabás Benjamin, Bársan Rezső, Bíró-György István, Both Alpár, Farkas László, Farkas Zsófia, Gábor Jutka, Karda Melissza, Kába Julianna, Kálmán Edina, Karácsony Judit, Kulcsár Arnold, László Balázs, Nyáguly István, Páll Kinga, Páll Krisztina, Péter József, Tankó Terézia Sára, Tamás János, Vizi Bálint.

40 évesek

Ábrahám Szabolcs, Ágoston Éva, Albert Csongor, Albert Katalin, Albert Levente, Almási Katalin, Antal László, Antal Orsolya, Bíró Árpád, Bíró Csaba, Bíró Dezső, Bíró Zsuzsa, Bogács Éva, Boldizsár Zsófia, Burján Tímea, Farkas Anna, Farkas Erika, Farkas Ildikó, Farkas Katalin, Farkas Norbert, Gábor Péter, Gál Ernő, Gáll Jenő, Gidró Enikő, Gidró Lehel, Gidró Melinda, Gyenge Angéla, Gyenge Kinga, Gyenge Miklós, Imecs Elvira, Imre Szilárd, János Anna-Mária, Jéré Ildikó, Jéré Mónika, Jéré Zsuzsanna, Katona Zsuzsanna, Kedves Csaba, Konrád Tihamér, Kosza Tibor, Kristály Julianna, Kurcsi Róbert, László Dónát, László Mária, Mákszem Erzsébet, Márk Éva, Márton Zsófia, Mihálykó Emese, Neagüi Mária, Páll András, Péter Beáta, Popovics Magdolna, Sinka Mária, Sinka Mónika, Sugár András, Szász Elvira, Száva Hunor, Szécsi Barna, Szentes Zita, Szócs Sándor, Vizi Anikó-Mária, Vizi Ernő, Vizi Éva, Vizi Jolán, Zsók Szilárd.

„Nézz vissza most egy percre...aztán ismét csak előre!”

KÖZÖS ÜNNEPLÉS A KORTÁRSAKKAL

„Ha az ünnep elérkezik az életedbe, akkor ünnepelj egészen! (...) Mindenek fölött legyen benne valami a régi rendtartásból, a megszokásból, a teljes kikapcsolásból, legyen benne áhítat és föltétlenség. Az ünnep az élet rangja, felsőbb értelme. Készülj föl rá testben és lélekben. (...) Ilyenkor felejts el mindent, figyelj az ünnepre.” (Márai Sándor)

Nagyboldogasszonykor ünnepem a születésnapomat, most éppen a negyvenediket. Mások csendben, a családban szoktuk megülni ezt, összekötve a búcsús ebéddel, idén viszont már fél éve ünnepel. Egészen, szívből, ahogy azt régóta megálmodtam. Kicsit nosztalgizom, újranézem a májusi kortárstalálkozó videókat, a fényképeket, hálával gondolok kortársaimra s mindenkre, aki egy kicsit is hozzá tett az ünnephez.

Eszembe jutnak a februárban elkezdődött pénteki találkozások a közös emlékek felidézésével és a meglepetés nőnap buli. A befogadó közösségnek köszönhetően a találkozások alkalmával ide tartozónak éreztem magam, bár nem itt születtem. Itt lettem családanya, itt járnak a gyermekeink iskolába, itt köttettek új barátságok. A kortársak közül egyesekkel egy évfolyamon végeztünk a középiskolában, annak idején egy discoba jártunk bulizni, később egy szülői közösségbe kerültünk, együtt építettünk ovis játszótér, vagy éppen egymás mellett volt a bérletes színházi helyünk.

A kortárstalálkozónkat május 7-én ünnepeltük. A hagyományoknak megfelelően osztályfőnöki órával, meghívott pedagógusokkal indult az ünnep. Kelemen Erzsébet iskolaigazgató egy áldással köszöntött, Székely Katalin

tanító néni köszöntő beszéde az ünnep és az örülni tudás fontosságára épült, Fülöp László tanár úrtól többek között a boldogságkeresésről hallottunk (helyenként humoros) eszmefuttatást. Az óra keretében is meséltünk magunkról, volt, akinek a történetét meg is könnyeztük.

Az iskola kapujában a helyi fúvószenekar várt, ők tették ünnepibbé, hangulatosabbá felvonulásunkat a templomig. Az ünnepi szentmise keretében hálát adtunk a jó Istennek az eddigiekért, családjainkért, áldását kértük további életünkre. A prédikáció és gyermekeink köszöntő énekei, -versei, -zeneszámái is hálakönnnyeket hívtak elő szemünkből.

Követte ezt a családi ebéd, majd a másnapi közös bankett. Mennyi élmény, mennyi (lelki) ajándék!

Rádásként egy hét múlva szülőfalumban átélhettem a kortárstalálkozó másfajta élményét saját tanító nénimmel, régi jó barátokkal, osztálytársakkal. A találkozás mindig megható. Idővel mindent másképp lát az ember, de az, hogy szép volt, nem vitatható – daloltuk.

Fél éve ünnepel. Teljes, értékes ünnep ez. Önismereti munkám meg határozó állomása.

Hálás vagyok a Fennvalónak, hogy így élhettem át ezt az ünnepsorozatot.

Hála van a szívemben értetek is, kortársak!

Gidró Melinda

50 évesek

Albert Antal Emma, Antal Gyula, Antal Károly, Antal Levente, Antal Zsuzsanna, Ágoston Antal, Ágoston Dénes, Balázs Korödi Csilla, Bara Ildikó, Bársan Gheorghe, Bartalis Ernő, Bartalis Éva, Bartalis Gidró Ilona, +Bíró Csaba+, Bíró György István, Bíró Judit, Bíró László, +Bíró Simó Zoltán+, Bogács Márton Klára, Both Adolf, Dakó Deák Katalin, Eröss Angella, Farkas Császár Edit, Farkas Márton Zsófia, Farkas Szopos Edit, Farkas Zsolt, Ferencz Csaba, Ferencz Zoltán, Gegő Attila, Gidró Levente (Öcsi), Gidró Loránd, Gidró Oláh Piroksa, Gidró Sándor, Gidró Tibor, Gidró Tibor, Gyenge Anna, +Gyenge Attila+, Gyenge Attila, János Edit Magdolna, Jéré Elemér, Jéré Gyöngyi, Jéré Ildikó, Jéré Irén, Kacsó Mária, Kálmán Balázs Éva, Karda Attila, Karda Károly, Kedves Guzrány Aranka, Kedves Incze Levente, Kőncz Éva, Kopacz Gyula, Kosza Császár Mária, Kovács Éva, Lackó Károly Ervin, Leveles László, Macalik Arnold, Mákszem Ilona, Márkos Csilla, Márton Mária, Mátyás Noémi, Miklós László Zelma, Páll László, Péter Szabolcs, Prezmer Juliánna, Simon Aranka, Szabó Ámbrus Zita, Szopos Piroksa, Tamás János, Tamás Katalin, Tankó Karda Julianna, Tankó Szentes Irén, Veress Aranka, Vizi Bocz Veronika, Vizi Edit, Vizi László, Vizi Vilmos, Zágoni Elemér, Zágoni Jenő.

MÉG MINDIG HELYTELEN A SZEMETELÉS ÉS A TILOSBAN VALÓ LEGELTETÉS!

Községünk folyamatosan fejlődik, azonban még mindig vannak olyan területek, ahol nem tapasztalható kellő fejlődés. Ezek közé tartozik a lakók mentalitása a szeméttel, valamint a legeltetéssel kapcsolatban.

Még mindig, ha kimegyünk a mezőre, erdőre, ha belenézünk az Ölt medrébe találunk ember által termelt, és kidobott hulladékot. Tudni kell, hogy idén áprilisban a kormány a 38/2022-es sürgősségi kormányrendelettel megszigorította a szemetelők számára kiszabható büntetéseket. A hulladék illetéktelen helyeken való eldobása, elégetése vagy elásása esetén a magánszemélyek számára 10000-20000 lej büntetés szabható ki. Tehát a minimális büntetés, amelyet ki kell szabni, ha egy szemetelő kézre kerül, az tízezer lej! Nem kis összeg, úgyhogy azt ajánlom mindenkinek, gondolja meg, hogy mit csinál a hulladékaival!

A mai hulladékgazdálkodási rendszer lehetőséget kínál, hogy legálisan megszabaduljunk majdnem minden fajta hulladéktól! Természetesen szükség van arra, hogy tudatosan, és odafigyelve gyűjtsük és tároljuk hulladéunkat. Minden hónap első péntekén szállítják szelektívengyűjtött újrahasznosítható hulladékot. Ezek a napok átlátszó zsákban kirakhatjuk a papírt, kartont, műanyagflakont és egyéb műanyagot, valamint fémet, zöld zsákban pedig az üveget. A zöld hulladékot (zöldség- és gyümölcshéj, fűnyírásból származó fű, gyom

stb.) megetethetjük az állatokkal, ha nincs állatunk, komposztálhatjuk a kert sarkában. Erre a célra komposztládákat is kiosztottunk a lakosságnak, de házilag is készíthetünk ládát, vagy láda nélkül is komposztálhatunk. Ha a fenti szelektálást elvégezzük, akkor a kéthetente elszállításra kerülő háztartási hulladékunk biztosan belefér a szemeteskukába, sőt, félig sem telik meg. Minden évben van nagyméretű hulladékgyűjtés, gumiabroncsgyűjtés és elektronikai hulladék gyűjtés is. Jelenleg egyedül az építkezési törmelék problémája nincs teljes mértékben megoldva, mivel a szemétszállító cég drágán szállítja el. De ha odafigyelünk, és nem vegyítjük bele a szeget és egyéb hulladékokat, akkor a kő, a téglá, a cserép, a malter, a beton felhasználható a mezői utak karbantartására.

Mindez csak türelem és odafigyelés kérdése. Nagyon kérünk mindenkit, hogy ne sajnálja a fáradságot, hogy a fentiek alapján gyűjtse a hulladékát, mert ha így tesz, nem lesz amit a mezőre kihordjon, a folyóba beledobjon, így elkerülheti az óriási pénzbírságot.

A másik nagy probléma a legeltetéshez való viszonyulás. Tudjuk, hogy a község állatai május 15. és szeptember 29. között, a közbirtokosságok területein legelnek. Május 15. előtt és szeptember 29. után van az úgynevezett tavaszi és őszi legeltetés, amikor az állatok az egyéni területeken is legelhetnek. Sajnos a kedvezőtlen időjárás miatt az eleség hiánya minden évben probléma, ezért egyesek képesek a megszabott határvonalakat figyelmen kívül hagyni, képesek a sarjús területekre, a szántóföldekre (lucernásra, vetésre) hajtani az állatokat.

Meg kell értenie mindenkinek, hogy a falustársunk mezőgazdasági területét tisztelnünk kell! Ha a legelő állatnak nincs elég eleség, akkor a lekötött állatnak sincs. Gerinctelenség lelegeltetni a másik fűvét, sarjút, vetését akkor, amikor az ő lekötött állatának is szüksége volna arra a takarmányra!

Fontos dolog még, hogy december 6. és április 24. között csak azokon a területeken szabad legeltetni, amely a tulajdonunkban áll, vagy bérleti szerződéssel rendelkezünk az illető területre.

Természetesen úgy a szemetelők, mint a tilosban legeltetők csak egy bizonyos részét teszik ki az összlakosságnak. A lakosság nagy része nem szemetel, és nem legeltet a tilosban.

Ahhoz, hogy a kisebbik rész is megtanulja a rendet, mindenki hozzájárulhat. Ha meglátunk valakit, hogy szemetel vagy tilosban legeltet, szólítsuk meg, adjuk értésére, hogy helytelen, amit tesz, és persze készítsünk fényképet az esetről, valamint értesítsük a polgármesteri hivalt, hogy pénzbírságot szabhassunk ki!

Egy harmadik probléma még a közterületen tárolt mezőgazdasági gépek, építkezési anyagok problémája. Ezúton is felszólítunk mindenkit, aki közterületen tárolja saját tulajdonát, hogy legkésőbb az őszi mezőgazdasági munkálatok lejártaival távolítsa el azt a község közterületéről!

Mindannyiunk érdeke, hogy minél fejlettebb, rendezettebb községben éljünk! Tegyük érte mindannyian, hogy a rend is fejlődjön!

Gábor Tibor, polgármester
Szócs László, alpolgármester

BIZTONSÁGUNK ÉRDEKÉBEN

Az utóbbi hetekben megdöbbenve hallottuk azokat a híreket, hogy ismeretlenek járnak-kelnek a faluban, néhány háztartásba be is mentek, és értékeket tulajdonítottak el.

Hogy elkerüljük a hasonló eseteket, nagyon fontos néhány alapvető szabályra odafigyelnünk. Ezekkel megelőzhetjük kifizetésünket, elrettenthetjük a tolvajokat.

- A bejárati ajtókat és az utcai ablakokat tartsuk csukva, akár zárva még ha otthon vagyunk is!

- A kaput zárjuk minden alkalommal, ha nem tartózkodik senki otthon, még ha csak rövid időre távozzunk is otthonunkból.

- Ne engedjük mindenféle ürüggyel idegeneket a lakásunkba! Ha mégis meg tesszük, ne hagyjuk a lakásban felügyelet nélkül! (Ne tévesszen meg a látszat, elegáns ruhában vagy munkásnak öltözve is lehet a tolvaj.)

- Pénzt vagy értéktárgyakat ne tegyünk könnyen hozzáférhető vagy látható helyre! Ne mutassuk, vagy mondjuk el, hol tartjuk értékeinket!

- Ha nem tartózkodunk otthon az ajtókat, ablakokat minden esetben zárjuk, ne hagyjunk még bukóra nyitva sem ablakot!

- Ha otthonunkból hosszabb-rövidebb időre elutazunk, kérjük meg egy családtagot, barátot vagy megbízható szomszédot, hogy rendszeresen üritse ki a postaládát, nyirja le a fűvet, parkoljon a ház elé, vagy néha kapcsolja fel a világítást. A folyamatos kültéri világítás vagy a mozgásérzékelővel kombinált kültéri reflektorok is elrettentik a bűnözőket.

- Ne adjuk meg adatainkat gyanús, vagy ismeretlen internetes oldalakon.

- A közösségi oldalakon ne kürtöljük közhírré, hogy elutazunk vagy nyaralni mentünk. Ha mégis, ezt csak szűk baráti

körünkkel osszuk meg! Nyári szabadság-tervünket semmiképpen ne jelentsük be előre a Facebook-on! A nyaralás alatt készült fotókat utólag is megoszthatjuk ismerőseinkkel!

- A hálózati árusítás tilos a faluban, csak a kijelölt közterületen (piacon) lehet az eladásra kínált árut – írásos engedély alapján – kitenni. Joggal kérhetjük ismeretlen árusoktól engedélyük felmutatását! Ne engedjük a házba vagy udvarunkba hálózati árut!

- Ismeretlen szakemberektől (víz-, villanyóra leolvasók, telefon- és internet szerelők, új szolgáltatásokra szerződést ajánlók) minden esetben kérjük fényképes igazolványukat és azonosító irataikat.

- Ha valami gyanúsát látunk, hallunk jegyezzük fel, szóljunk a rendőrségnek vagy jelezzük a polgármesteri hivatalban!

- Figyeljünk az idősebb utcabeliek, szomszédok portájára is. Minden gyanús jármű rendszámát és további azonosító adatait (időpont, a jármű színe, típusa, utasok száma, nemük és ruházatuk stb.) pontosan írjuk fel!

Személyek azonosításában egyedi ismertető jelek is segíthetnek (például tetoválás, beszédhiba). Jogosan lehetünk gyanakvóak minden ismeretlennel szemben, aki lakásukba akar jönni vagy bármilyen indokkal pénzünket és értékeinket kéri! Azonnal jelentsük, ha bűntényt észlelünk, ezzel segítve a bűnüldözők munkáját. Ne essünk pánikba - őrizzük meg nyugalmunkat! Ha veszélyes helyzetbe kerülünk, vigyázzunk saját és hozzátartozóink testi épségére! Kiabálva kérjük segítséget, ha nem is hallják meg a szomszédok vagy a járőrök, a betörőket vagy támadókat elijeszthetjük! Ha lehetséges, rögtön hívjunk telefonon ismerőst!

Természetesen a fenti módszerek, tanácsok nem nyújtanak 100%-os védelmet! De ezeket betartva, ezekre odafigyelve csökkenthetjük annak lehetőségét, hogy megkárosítsanak bennünket.

Szabó Kázmér

VÁGÓHÍD ÉS HÚSFELDOLGOZÓ, FELCSÍKI MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET ÉS EGY ÚJ TERMÉKCSALÁD

Legutóbb 2020 év végén számoltunk be a csikjenőfalvi Tercs közbirtokosság vágóhíd és húsfeldolgozó üzeméről, annak előzményeiről és a felcsíki szövetkezet valamint vágóhíd kapcsolatáról. Akkor még a zöld mezős beruházásból csak a papírra vetett tervrajzokat láttuk, ma viszont már arról beszélhetünk, hogy el van indítva a működtetéshez szükséges engedélyek beszerzése, az épület majdnem 100%-ban be van fejezve és számos a működtetéshez kapcsolódó tevékenységet sikerült elindítani.

Maga a beruházás méretéről, annak paramétereiről és a technológiai folyamatról nem szeretnénk ebben az irományban tájékoztatást nyújtani, hiszen erről írtunk korábban. Viszont felhívjuk a lakosság figyelmét, hogy augusztus 14-én nyílt napot tartunk a beruházás helyszínén, ahol egy szakember vezetése által megnézhetik a beruházást és betekintést nyerhetnek a technológiai folyamatokba. A nyílt nappal kapcsolatos információkat a Nagyboldogasszony napok részletes programjában találunk. Amit érdemes tudni, hogy augusztus 14-én 13.00 és 18.00 óra között lesz lehetőség szakember által vezetett üzemlátogatásra.

A felcsíki mezőgazdasági szövetkezet és a vágóhíd kapcsolata

Ahogy az korábban is megírtuk a beruházása a csikjenőfalvi Közbirtokosság tulajdona és Ő is az üzemeltetője. Saját tőkét és külső tőkét (pályázati forrást, nem hitelt) von be a beruházásba saját felelősségére és saját kockázatára. A szövetkezet felé garantálja a folyamatos alapanyag átvételt. A kistérségi szövetkezet képviseli a gazdákat és részt vesz a beszerzés, gyártás-értékesítési láncban.

A szövetkezetben 119 gazda képviselteti magát 7 községből. Az idén nyáron a szövetkezetnek, a Felcsík Kistérségi Társulás együttműködésre révén, sikerült benyújtania egy pályázatot a Csík LEADER egyesület egyik kiírására. A pályázat tárgya egy partnerség létrehozása, amely alapját képezné egy rövid értékesítési láncnak. A partnerség a vágóhíd, a szövetkezet és egy panzió között jönne létre és többnyire eszközvásárlásra irányul. A megvásárolt eszközök, amelyet a partnerség tagjai használhatnak a következők: egy darab állatszállító autó, egy darab hűtő autó, négy darab nagy kapacitású hűtő és fagyasztó, irodai számítástechnikai felszerelések, egy

nagyobb ipari méretű sátor, marketing tevékenységek és arculati elemek kidolgozása. A pályázat megvalósítása várhatóan 2022 őszén kezdődik, összértéke 129.000 euro áfával.

Ami a közbirtokosság és a szövetkezet közötti megállapodást illeti azt kell tudni, hogy egyéni szerződések alapján lesznek felvásárolva az állatok az aktuális piaci áron.

Melyek a következő lépések?

Az üzem engedélyeztetése után elkezdődik a próbaüzem, ami a jelen állások szerint szeptemberre várható. Ezzel párhuzamosan zajlik az üzleti terv és a marketing stratégia kidolgozása, az informatikai rendszer kialakítása, a humán erőforrás biztosítása, és olyan döntések előkészítése, amely az üzem további fejlesztésére irányulnak.

A marketing stratégia kialakításának része a márkanév és a teljes körű arculat kidolgozása. Ez a folyamat elkezdődött már jelen év júniusban. Számos találkozót szerveztünk szakemberekkel és vezetőtanács tagokkal a márkanév és az arculati elemeket megvitatására. Több tucat márkanév felmerült, amelyeket egyenként megvitattunk. Pro és kontra vélemények mindegyikre voltak. Amit fontos szempontnak tartunk a név kiválasztásában az az egyszerűség, a több nyelvű használat és főleg az eredetiség. Természetesen a név mögött a jó minőségű termék fogja megadni a tartalmat.

Minden kezdet nehéz. Főleg egy olyan élelmiszeripari ágazatban, ahol óriási a verseny. Mégis Mi bizakoda tekintünk a jövőbe, mert tudjuk, hogy minőségi élelmiszerre mindig szükség lesz, a felcsíki gazdák becsületesen nevelt állataiból kiváló minőségű alapanyag származik, amely messze viszi majd a hírét a csíki ízeknek, az új termékcsaládnak.

Jéré Elemér, közbirtokossági elnök

Fotó: Süket Zsombor

Hargita megyében is megalakult a rendőrség állatvédelmi részlege, ahol az illetékesek komolyan végzik feladatukat, terepen is ellenőrzik az állatokra vonatkozóan frissen érvénybe lépett törvények be-, illetve be nem tartását.

Mivel a törvény nem ismerete nem mentesít a büntetés alól, az állattartók figyelmébe ajánlom a 205/2004. számú, újra kiadott törvény 25-ös cikkelyében hozott módosításokat, amelyek 2022.05.13-án léptek érvénybe

c) céllövészet gyakorlása háziállatokon vagy fogvatartott vadállatokon;

d) az állatok szándékos megsebesítése.

(3) Bűncselekménynek minősül, és 2 évtől 7 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő:

a) az állatok szándékos, jogtalan megölése;

b) az állatok kínzása;

c) állatok közötti vagy állatokkal való harcok szervezése;

d) zoofília.

Egy olyan állat ELHAGYÁSA és/vagy ELKERGETÉSE, amelynek a létezése az ember gondoskodásától függ, kihágásnak minősül az állatvédelemről szóló 205/2004. számú, újra kiadott törvény szerint, és 3000-12000 RON közötti pénzbírsággal büntethető.

A veszélyes fajtákhoz tartozó kutyák birtoklói kötelezségeinek (szabályainak) a BE NEM TARTÁSA, a veszélyes vagy agresszív kutyák tartásának szabályairól szóló 55/2002. újra kiadott sürgősségi kormányrendelet szerint, kihágásnak minősül és 500-1500 RON közötti, illetve 1500 - 3000 RON közötti pénzbírsággal büntethető.

A kutyák mikrocsip általi azonosítási kötelezettségének az ELMULASZTÁSA ki-

hágásnak minősül, és 5000-10000 RON közötti pénzbírsággal büntetendő, a gazdátlan kutyák helyzetének rendezéséről szóló programot jóváhagyó 155/2001. számú sürgősségi kormányrendelet 8-as cikkelyének 4. bekezdése szerint.

A gazdával rendelkező közönséges fajtájú, vagy azok keverékeinek az ivartalanítási kötelezettségének figyelmen kívül hagyása kihágásnak minősül, és 5000-10000 RON közötti bírsággal büntetendő, a gazdátlan kutyák helyzetének rendezéséről szóló programot jóváhagyó 155/2001. számú sürgősségi kormányrendelet 132-es cikkelye szerint.

A házi kedvencek ivartalanítása a törvény előírása mellett sok más pozitív hatással bír. Megelőzi a nem ivartalanított nőstény egyedek esetén, bizonyos kor után nagyon nagy gyakorisággal előforduló, akár végzetes kimenetelű betegségek megjelenését, mint a gennyes méhgyulladás, emlő-, méh- és petefészekdagana. Elkerüli a hormonális zavarokat, mint az álvemhesség vagy hamis tejtermelés. Hímeknél megelőzi az egyre gyakoribb hererák kialakulását. Lakásban tartott egyedek esetén a kellemetlen szagok elkerülését oldja meg az ivartalanítás (kandúrok és kan kutyák esetén), valamint nőstény kutyáknál a tüzelés alatt jelentkező vérzéssel járó kellemetlenségeket is kiküszöbölhetjük.

Dr. Antal Lilla körzeti állatorvos

Az állatkínzás bűncselekmény

(1) Bűncselekménynek minősül, és 6 hónaptól 3 évig terjedő börtönbüntetéssel vagy pénzbírsággal büntetendő:

a) egy állat kinézetének megváltoztatása vagy más, nem gyógyítás céljából elvégzett, sebészeti beavatkozások, például farok-, fülcsonkítás, hangszálak elmetszése, a karmok eltávolítása, a csőr és fogak csonkítása;

b) a kölykök elválasztása az anyától nyolchetes koruk előtt eladás céljából;

c) élő állatok használata állatok kiképzéséhez vagy azok agresszivitásának ellenőrzéséhez, ha szenvedést okoznak nekik.

(2) Bűncselekménynek minősül, és 1 évtől 5 évig terjedő börtönbüntetéssel vagy pénzbírsággal büntetendő:

a) gerinces alágazatba tartozó vadállatok használata cirkuszi mutatványokon, vándorcirkuszokban, karavánokban és vándor artista egyesületekben vagy bármilyen más, hasonló előadásokon, függetlenül azok szelidségi fokától, melyek fogságban születtek vagy a természetben lettek elfogva;

b) altatólővedékes fegyverek használata állatok ellen, más helyzetekben, mint azok mozgásképtelenné tévése esetén;

Mielőtt az ember bármilyen szakmához fogna, bármilyen pályára is lépne, elképzeli magát abban az adott munkakörben. Nincs ez másképpen velem sem, aki számtalanszor elképzelttem egyetemista éveim alatt, milyen leszek majd tanárként. Mindig is úgy gondoltam, hogy egy jól felszerelt iskolában fogok tanítani, kivetítem a mondanivalómat, lappal járok az óráimra, kisfilmekkel, videókkal fűszerezem az irodalmi élményt.

Tizenkettedik osztályos koromban volt szerencsém részese lenni annak, hogy milyen is az ilyen óra, hisz éppen akkor lett a Márton Áron Főgimnázium minden osztályában számítógép és vetítő, majd később az egyetemen sem hiányzott a technika, tehát az órák alapvető kellékévé vált, így igazán nehéz volt visszaszokni első évben tanárként egy olyan osztályterembe, ahol az egyedüli eszköz a kréta volt.

Később, amikor Karcfalvára kerültem, állandó vendégévé váltam az iskola informatikatermének, nagyon sok órát itt tartottam, ugyanis itt volt egy okostábla. Van az iskolának ma is egy horozható vetítője, de könnyebb volt átköltözni, mint cipekedni.

És akkor következett az a világméretű krízis, amit Covidnak nevezünk ugyebár, és hozott valamiféle változást az oktatásban is, jöttek a lezárások és az online oktatás. Azok a szülők, akik addig próbáltak valami határt szabni az okoseszközök használatának, most saját eszközeiket is kénytelenek voltak odaadni, a tanároknak meg kellett tanulniuk online platformokat, tanításra és tanulásra szánt applikációkat használni. A digitalizáció, habár már évek óta javasolt volt (Lásd: konnektívizmus a pedagógiában), kényszeresen beszívárgott a romániai oktatásba. Az állam is megértette, hogy ez elkerülhetetlen és visszafordíthatatlan, nem folytathat tovább struccpolitikát, és egyre jobban kezdte támogatni az okoseszközök használatát, elérhetőségét.

A gyermekek ebben igazán otthon érezték magukat. Ők sokkal könnyebben mozogtak az online térben, mint a tanárok, ami nem is csoda, hiszen az ő generációjukat szokás „digitális bennszülötteknek” nevezni. Marc Prensky alkotta meg ezt a kifejezést, aki szerint a 80-as évek után születettek a digitális bennszülöttek, ők ugyanis születésüktől fogva együtt élnek a

digitális technológiákkal, mint a számítógép, játékkonzol, internet, mobiltelefon, a 80-as évek előtti generációk pedig a „digitális bevándorlók”. Bár ez országonként változó szerintem, én ugyanis emlékszem, hogy hetedik osztályos voltam, amikor az internetet bekötötték nálunk, telefonom is akkoriban lett, gombos, nem érintős, vagyis magunkat inkább határesetre tenném.

Ami a lényeges, hogy az online oktatás az elmúlt tanévvel (és remélhetőleg) lejárnak tekinthető, ám a gyerekekben is, és a tanároknak is hagyott egy ürességet. Milyen jó is volt az online oktatás, mert színesebb volt, érdekes, játékos! Milyen jó is volt, hogy egy adott tananyagot be tudtunk gyakorolni például Word-wall segítségével!

Ne higgye az ember ugyanakkor, hogy ez a tanároknak könnyebbé jelentett, hiszen a tanórákat megtervezni sokkal több időbe telt, mint azelőtt. Mindent digitalizálni kellett, de ez,

amikor visszatértünk az osztálytermekbe, hiányozni kezdett. Jómagam épp azon gondolkodtam, hogy vásárolok egy telefonhoz csatlakoztatható miniprojektort, hogy ne kelljen se cipekedni, se költözködni,

amikor bejelentette az igazgatónő, hogy minden osztályban lesz okostábla.

Jó kételkedő székely módjára gondoltam, hogy hiszem, ha látom, de még abban a tanévben így lett. **Februárban felszerelték az okostáblákat, minden osztály kapott saját laptopot, minden tanár kapott saját laptopot, és minden diák kapott iskolai használatra egy táblagépet. Igazi innováció volt a Mártonffy György Általános Iskola számára.** A magam részéről beteljesült az elképzelésem: február óta szinte nem volt olyan tanóra, amelyikre ne lappal mentem volna, alig volt néhány óra, amikor nem indítottuk el az okostáblát. Mondanom sem kell, mennyivel élvezhetőbb így a tanítás, és végre a gyermekek szája íze szerinti a tanulás (már amennyire, mert hát a diák, az mégiscsak diák, tanulni nem mindig szeret).

Kollégáim és az iskola nevében is köszönöm a helyi önkormányzat segítségét a sikeres pályázathoz, hogy a fentiekben leírtak megvalósulhattak. A lehetőség adott, már csak élnünk kell vele.

Szabó-Biró Brigitta, magyartanár

Osztálykirándulás

Június 28-án, miután kikaptuk a nyári vakációt mi, a jenőfalvi harmadik osztályosok elmentünk iskolabuszszal kirándulni a Sűgő-barlanghoz Farkas Laura tanító nénivel és Gidró Tibi bácsival. Miután leparkoltuk a buszt, felsétáltunk egy ösvényen a barlanghoz. Félúton megálltunk, és ittunk a finom forrásvízből. A barlangba túravezetővel mehettünk be. Elmesélte, hogy a cseppkövek száz év alatt egy cm-t nőnek, és vannak olyan cseppkövek, amelyeknek külön nevük van. Megnéztük a zeneszobát, és bebújhattunk abba a lyukba, ahol régen a barlangász emberek aludtak. A barlangban hűvös volt, de mi nem fázunk, mert jól felöltöztünk.

A menedékháznál megettük a szendvicsünket, majd visszasétáltunk a buszhoz. Hazafele megálltunk a Kárpátia Panziónál, fincsi csokis-fagyis palacsintát ettünk, és üdítőt ittunk.

Nagyon örültünk ennek a kirándulásnak, mert iskolán kívül is találkozhattunk és sok szép élménnyel gazdagodtunk.

Gyenge Dorottya, III. osztályos tanuló

Elemiszek tanulmányi kirándulása

Tanulmányi kiránduláson vettünk részt május 5-én. Az előkészítőtől egészen a negyedik osztályig mind-mind felkerekedtünk és útnak eredtünk egy nagy autóbusszal, hogy megnézzük Brassóban az állatkertet és Barcarozsnyón a dínó parkot.

Az út picit hosszúnak tűnt, alig vártuk, hogy megérkezzünk az első úti célhoz, ami nem más volt, mint az állatkert. A brassói állatkertől tudni kell, hogy 1960-ban létesült, területe 10 hektár, és több mint 70 állatfajnak ad otthont. Az állatkert megnézése előtt a Planetáriumba néztünk be, ahol egy érdekes dokumentumfilmet nézhettünk meg a Holdra szállásról. A film arra ösztönzi a gyerekeket, hogy a holnap felfedezőivé, tervezőivé és megálmodóivá váljanak.

Következő úti cél a barcorozsnyói dínó park volt, ami Európa egyik legnagyobb dínó parkja. 1,4 hektáron helyezkedik el, ahol találkozhatunk tudományosan hitelesített, életnagyságú őshüllő-modellekkel. A felfedező kalandtúrán bármit kipróbálhattak a gyerekek a parkban.

Összegezve egy nagyon tartalmas napunk volt. Fáradtan, de annál több élménnyel térhettünk haza. Köszönjük a szülőknek, hogy ismét ránk merték bízni a gyerekeiket, és reméljük, hogy ez a kirándulás sokáig megmarad a szép pillanatok között.

Kristály Brigitta, tanítónő

Minden iskolás gyerek (még a legszorgalmasabb, tanulás és fejlődés iránt elhivatott diákok is) legkedvesebb iskolai élményként a kirándulásokat említi meg. A Mártonffy György Általános Iskola diákjai sem kivételek ez alól, így ebben az évben, leginkább a járványügyi korlátozások enyhülése miatt is, az iskola tanárai, a vezetőség közreműködésével megpróbálták minél többször a természetbe csábítani a gyerekeket, kirándulások és egyéb programok keretében.

Az elemi osztályosok kirándulása mellett a nagyobb korosztály sem maradt élmények nélkül. Május 13 és 14-én az iskola 7. osztálya kétnapos osztálykiránduláson vett részt. A szervezést osztályfőnökük Kánya Tihamér bonyolította le a szülők példás közreműködésével. A kirándulásnak az összerázódás, csapatszellem fejlődése mellett a mozgás és a természethez való közeledés is fő célja volt, így az iskolától Balánbányaig vezető szakasz kivételével (a kirándulás nehezebb részét) gyalog, „teljes menetfelszereléssel” teljesítették a gyerekek. Az Egyesítő menedékházánál szálltak meg, ahol a finom tea és puha ágyak mellett a tábortűz lehetősége is biztosítva volt, ami az egyik legnagyobb élménynek bizonyult a túra során. A szabadidős tevékenységek mellett jutott idő egy kis barangolásra is, hiszen a második nap, felfrissülve, újult erővel indult neki a csapat a környék egyik legmagasabb pontjának, a Nagy-Hagymás 1792 méteres csúcsának.

„... Minél többször a természetbe csábítani a gyerekeket...”

A szép tájak, a kilátás és az élmények mellett sokak számára ez volt az első látogatás ezeken a Székelyföldön is egyediségnek számító magaslatocon. Osztályfőnökük elmondása szerint a gyerekek rátermettségről, segítőkészségről tettek tanúbizonyságot, látszott rajtuk, hogy hiányzott nekik egy kirándulás.

A végzős évfolyamok számára sem maradt kirándulás nélkül az utolsó év, legalábbis ez volt a célja a két szervező tanárnak Gál Il-dikó matematika tanárnőnek és osztályfőnöknek, valamint Kánya Tihamér földrajz tanárnak, aki a nyolcadikos földrajz tananyaghoz csatolt terepgyakorlatként is tekintett az általuk szervezett kirándulásra, a Kárpátkanyar legmagasabb csúcsát hordozó Csukás-hegységbe. A nyolcadikos évfolyam vizsgaidőpontjait és a felkészülésre való tekintettel az iskolai időszakot meghaladva, tanítási és tanulási hangulattól mentesen június közepén indultak útra. Autóbusszal tették meg a kirándulás leghosszabb szakaszát (Karcfalvától a Bratocsa-hágóig), de a legszebb és leglényegesebb szakaszt már gyalogosan csodálhatták meg a résztvevők. Egynapos kirándulásról lévén szó a program eléggé sűrű volt, leginkább gyalogtúrával telt, ami nagyjából 16 km hegyi szakasz volt, 8 órát vett igénybe. Mindannyiuk számára egyedi és különleges élmény volt.

Kánya Tihamér, földrajz szakos tanár

A folyóirat megjelenik havonta. A 2022. június, XXVI. évfolyam 6. számában olvastam, Szabó-Bíró Brigitta a karcfalvi iskola magyar szakos tanárának itt megjelent írását. A szöveg három rövidprózát tartalmaz: LEVEGŐT!; A KALUGEREK; HALOTTRÓL JÓT VAGY SEMMIT. Nagyon érdekes leírások, ajánlom figyelmükbe. Íme, egy kis ízelítő a szövegből:

„... Amikor férjhez mentünk, akkor guzsalyasba jártunk egymáshoz. [...] Ez jó időtöltés volt, együtt dolgoztunk, fontunk, kötöttünk, beszélgettünk. A házi sült palacsintát, főzött jó ebédet. [...] Fonni azért fontunk, mert a juhna a gyapját így tudtuk ugye feldolgozni. Mindenki kézzel végezte ezt a munkát, így születtek meg a ruhaneműk, harisnyák, szőnyegek. a kender volt még, amit feldolgoztunk, fonalat fontunk belőle. ha valakinek nem termett elég kendere, akkor gyakori volt, hogy kenderlopó bált szervezett, ide a belépő egy kéve kender volt, s az összegyűlt adag egy évre elegendő volt a szervező családnak.

A kendernek háromféle szála volt: a finom vagy első szála, a csepűje és a durgája. Előbb a kenderert learattuk, kivagdaltuk, ezután megszáritottuk, volt, hogy a kemencébe is beraktuk. A tilolás következett, ami a kender összetörését jelentette, ezáltal szabadultunk meg a fölöslegtől, utána pedig léheltünk. Ezalatt tulajdonképpen a fésülést kell érteni, hogy kijöjjön belőle a további fölösleg, a pozdorja, de nem rendes fésűvel csináltuk, amit mi használunk, hanem a férfiak egy fakorongba szögeket ütöttek, no, azzal. Ahogy kifésültük, a szálakat ötenként összesodortuk, és a szál minősége szerint osztályoztuk. Ami legelőször lejött, azt tettük durgának, másodszor ami jött, az volt a csepű, s legutoljára lett a szép, az volt a finomszálú fonál, amiből gatyát,

inget, törölközőt szőttünk, a csepűből pedig búzaszalót, pónyát és zsákokat, a durga csak szőnyegnek volt való, gyakran megfestettük, hogy legyen színes szőnyegünk. Amikor hazajöttem a szülészetről, emlékszem, hogy minden össze volt taposva, a ház, a szőnyegek, s kellett úgy gyermekágyas időkben fogjak neki szőnyeget mosni, súrolgatni. Így fogadtak haza a szülészetről, nem Isten hozott! felirattal. [...]”

Ha a LEVEGŐT! – című prózából kiragadt szövegrészeket Ön is érdekesnek találta és teljes terjedelmében el szeretné olvasni a prózát (megjegyzem, mindhárom írás olvastatja magát), a községi könyvtárban megtalálja a folyóiratot.

Kozma Anna

Szólások és közmondások a kalapról

- Azt sem mondta: félkalap. (Szó nélkül távozott.)
- Le a kalappal! (Tisztelet, becsület neki.)
- Verebek vannak a kalapja alatt. (Nem köszön.)
- Kalap alatt hált. (Egész éjjel mulatott)
- Csurgóra áll kalapja. (Becsípett)
- Nem kell egy kalap alá venni.
- Kidőlt kereszt előtt nem emelnek kalapot.
- Kalapját a hóna alá teszi, hogy meg ne ázzék.
- Kalapot tett a fejébe. (Úrrá lett.)
- Kinek milyen kalapja van, olyannal köszön.
- Hova megy az a kalap? (Kis ember, nagy kalap)
- Egy kalappal... (Szerencsét kíván.)
- Fel sem veszi, mint a bakter a kalapdarabot.
- Félrecepta kalapját.
- Nem lehet mindent egy kalap alá venni.

Szalmakalap: a nemezkalapok formájára búzaszalma fonatokból összevarrt férfifejfedő. Erdélyben faháncsból is készítettek kalapokat. – A nyári munkák idején különösen kellemes szalmakalap-viselést a múlt század derekától terjedt el. Korábban a hajdúvárosokban kedvelték, szórványosan a Felföldön is használták, de fő elterjedési területe Erdély, ahol – főleg a keleti részeken – nők is viselték.

„Aszalmakalaphagyományosan üzenetet hordoz: eredetileg

nem csak arra szolgált, hogy a viselőjét megóvjaa az esőtől vagy védje a napszúrástól, nem csak gyümölcsöt szedtek bele és köszöntek vele, hanem elárulta tulajdonosának nemzetiségét, sőt, azt is, hogy honnan származik” – mondta Szócs Lajos, a kőrispataki Szalmakalap Múzeum alapítója.

Szócs Lajos, a Szalmakalap Múzeum alapítója kőrispataki lakos, akinek családja is szalmakalap-készítéssel foglalkozott, saját költségén vásárolt meg és újított fel egy hagyományos kőrispataki parasztházat, mely jelenleg a múzeumnak ad otthont és több mint húsz éve működik. Elmondása alapján azért hozta mindezt létre, hogy bemutassa a falu történelmét, hiszen valamilyen formában mindenki ezzel foglalkozott, és foglalkozik mind a mai napig. „Van, aki alapanyag-készítő, van, aki megfonja a szalmát, és van, aki elkészíti a kalapot. Mondhatni, mindenki foglalkozik a faluban szalmával, a 600 lelkes kis közösség minden tagja dolgozik valamelyik részével. Azt szerettük volna, hogy meg tudjuk mutatni az utókornak, hogyan készül a szalmakalap elejétől a végéig, mennyi munka van vele, míg learatod a szalmát, szalmafonattá fonod, majd pedig kalappá varrod.” A múzeumalapító szerint „különleges ajándék a szalma”, és a szalmakalaposok is úgy mesélték régebb, hogy különleges búzával dolgoztak, olyannal, amelyről más székely gazdák lemondtak, mivel nem volt terméshozama. Viszont a kőrispatakiak rájöttek, hogy ez kiváló alapanyag szalmakalapnak, mert magas szára van, a fonók így több alapanyagot tudnak fonní, ritkábban kell toldani. „Különleges helyzet volt, nem volt senkinek munkahelye, egy kis elszigetelt falu volt, viszont mindenki a saját házában meg tudta keresni a mindennapi kenyérre valót” – tette hozzá Szócs Lajos.

A kalapok tájegységenként változtak, így ezekről felismerhető volt viselőjük származási helye. Nagyon más volt a székely kalap, a széki, vagy az Észak-Erdélyből származó kalap, és a Szatmár- és Szilágy megyeieknek is változatos fejedőjük volt, mesélte Szócs Lajos. A kőrispataki múzeumban jelentős gyűjteményt sikerült eddig fel-

halmozni: nagyjából hetvenféle kalapot mutatnak be, különösen az erdélyi népviseleteket, ám folyamatosan nő a gyűjtemény,

néhány éve például a cserkészszövetség kérésére gyártottak egy új típusú kalapot, amit előtte sosem készítettek a falubeliek. A múzeum alapítója megosztott egyéb titkokat is a kalapokról, megtudtuk például, hogy az idősebb korosztálynak barna szalagos kalapja volt, míg a fiatalabb legények kék szalaggal hordták, ha pedig megnősültek, már szalmadíszes vagy recefonatos kalapot viseltek.

A női kalapok is tájegységenként változtak, Székelyföldön csatornás- vagy sima női kalapot viseltek, a Szász vidéknek úgynevezett „gombakalapja” volt, míg a Küküllő mentén vagy Nyárad mentén recekalap volt a divat.

„Ahogy a mondás is tartotta, csattot, kardot, bokrétát, pipát, bal oldalt, a szíve fölött hordja a magyar. Távolról lehetett már látni így, hogy az illető magyar vagy román, tudták, hogy milyen nyelven köszönjenek egymásnak” – részletezte Szócs Lajos. (Maszol.ro)

A Kalap Vendégház és az udvarán lévő kis faházak 55 személy részére biztosítanak kényelmes szálláshelyet. A vendégház főleg táborozók elszállásolására van kialakítva, de tökéletesen megfelel családok elszállásolására is. A faházak két-, illetve három személyesek, melyek ideálisak nagyobb csoportok, de családok és párok számára is.

Én azt tanácsolom, hogy érdemes legalább egyszer ellátogatni Kőrispatakra, és megcsodálni a kézzel készített szalmacsodákat, ami napjainkban is hasznos célt szolgál.

Igénybe vett anyag: <https://www.arcanum.com>

Összeállította: Kozma Anna

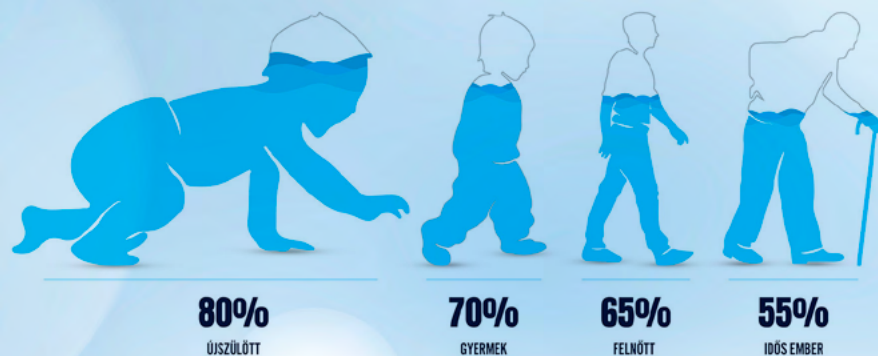

Öntsünk tiszta vizet a pohárba...

Az egészséges táplálkozás egyre nagyobb hangsúlyt kap mindennapi életünkben. A korszerű, kiegyensúlyozott étkezésen belül a megfelelő mennyiségű és minőségű folyadékfogyasztásra is érdemes figyelmet fordítani. A víz az egyik alapvető lételem, míg az ember ételmiszer nélkül akár 4-6 hetet is kibír, víz nélkül csak néhány napot.

Az emberi test tömegének több mint a fele víz, felnőtt férfiaknál 60%, nőknél 50%, míg a csecsemőknél 70%.

AZ EMBERI TEST VÍZTARTALMA ÉLETKORTÓL FÜGGŐEN

A szervezet zavartalan működéséhez szükséges, hogy a szervezetbe jutó (folyadékfelvétel), valamint az onnan eltávozó víz (folyadékleadás) mennyisége egyensúlyban legyen. A megfelelő folyadékbevitel fontos számos fiziológiai folyamat normális működéséhez, többek között biztosítja a vérkeringést, befolyásolja a vér megfelelő összetételét; szabályozza a vérnyomást; lehetővé teszi a tápanyagok, a salakanyagok és a gázok oldását, szállítását; biztosítja a szervezet állandó, belső hőmérsékletét; elősegíti az ízületek megfelelő működését. Az embernek rendszeres folyadékbevitelre van szüksége a szervezet működése közben (izzadás, légzés, vizezés) elvesztett folyadék pótlására.

A folyadékháztartás egyensúlyának fenntartásához szükséges víz mennyisége egyénenként változó, a testmozgás, a szervezet működése, a környezeti feltételek (hőmérséklet, páratartalom) függvénye. Legegyszerűbben a testtömeget alapul véve lehet kiszámolni a saját, vagy családtagjaink folyadékszükségletét. Kisgyermekeknél ez megközelítőleg 110 ml/ttkg, 10 év alatti gyermekeknél 40 ml/ttkg, míg felnőtteknél 22-38 ml/ttkg. En-

nél jóval nagyobb folyadéki igény lép fel magasabb energiaforgalomnál, bőséges fehérjebevitel esetén, nagy konyhasótartalmú ételmiszer fogyasztás során, továbbá nagy melegben, vagy rendkívül száraz és hideg időjárás esetén. A betegségek, különösen akkor, ha lázzal és/vagy hányással, hasmenéssel járnak szintén többszörösére emelhetik a szokásos folyadékszükségletet.

A szomjúságérzet a folyadék egyensúly fenntartásának egyik legfontosabb ingere, de ne hagyatkozzunk csupán a szomjúságra, mivel testünk viszonylag „későn” jelzi, hogy folyadékra van szüksége, vagyis, ha szomjasok vagyunk, az azt jelenti, hogy már rég innunk kellett volna. Módszeresen, tudatosan alakítsuk ki ivási szokásainkat, napi tevékenységünkbe iktassuk be a rendszeres folyadékpótlást, hogy **a napi átlag 2,5 liter folyadékbevitel meglegyen.**

A folyadékpótlás vízzel, ásványvízzel, lédús gyümölcsökkel (pl. cseresznye, meggy, görögdió stb.), gyümölcslevekkel, tej és tejes italokkal, teával, levesekkel történhet, mindezek között legjelentősebb a víz. Az ivóvíz mindig tartalmaz oldott ásványi anyagokat, pl. kalciumot, magnéziumot, káliumot, nátriumot és néhány mikroelemet (mangánt, fluort, vasat, cinket), amit befolyásol, hogy milyen talajból származik és milyen talajrétegek-en halad keresztül a kinyerésének a pillanatáig. Minden településen, vagy régióban más és más az ivóvíz íze, melyet elsősorban a benne lévő oldott anyagok fajtája és mennyisége határoz meg.

A gyümölcsökből és zöldségekből készült ivólevek ideális szomjoltók, víztartalmuk mellett vitaminokat és többféle ásványi anyagot is tartalmaznak. Legértékesebbnek a valódi gyümölcsle (100%-os) tekinthető, míg az 5-15%-os gyümölcstartalmú gyümölcsitalok, illetve gyümölcsös üdítőitalok kevés biológiailag értékes anyagot tartalmaznak. Az üdítők jelentős része nagyon sok energiát tartalmaz, például 3 dl, vagyis egy pohár kóla 180 kilokalóriát (kcal). Ez az energiamennyiség mind cukorból származik, nem hordoz semmilyen értékes tápanyagot. Annál értékesebb egy üdítőital, minél kisebb a hozzáadott cukor-, és minél nagyobb a gyümölcstartalma.

Jó szomjoltó a gyümölcstea, gyógytea, zöldtea is.

A nagy hőség extrém megterhelést jelent az emberi szervezet számára, amelynek ilyenkor folyamatosan arra kell törekednie, hogy testhőmérsékletünket állandó szinten tartsa. A hőség különösen az idős emberekre és a gyerekekre, de bármely egészséges emberre nézve is igen veszélyes lehet. **Nyáron, kánikula idején a napi folyadékszükséglet elérheti a 3,5-4 litert is.**

Nagyobb odafigyelést igényelnek kánikula idején a gyermekek. Folyadékháztartásuk könnyebben felborul, már kisebb folyadékhányra is érzékenyebben reagálnak, hiszen könnyen belefeledkeznek a játékba, elnyomják a szomjúságérzetet, sokszor eszükbe sem jut az ivás. A meleg ellenére is aktívak, ezzel fokozva az izzadsággal történő folyadékvesztést.

A kor előrehaladtával a szomjúságérzés csökkenhet az agyi szomjúságkeltő központ működésének lassulása miatt, ezért az idősök hajlamosak rá, hogy keveset igyanak. Nagy melegben emlékeztessük őket a rendszeres folyadék pótlására.

Nyáron a melegben az izzadással nagy mennyiségű folyadék és elektrolit távozik a szervezetből. Az elektrolitok a szervezet számára létfontosságú ásványi sók, mint például a Na, K, Ca, Mg, amelyek segítik az izmokat azok összehúzódásában és ellazításában, valamint az idegi impulzusok továbbításában, ezért hiányuk kimerüléshez és izomgörcsökhöz vezethet, ezért érdemes kimondottan nagy ásványi anyag tartalmú vizet inni (akár 1.800 mg/l). A verejtékkel veszített folyadékmennyiség felső határa általában 1-1,5 liter, de nagy melegben, több órás állóképességi sport, pl. futás esetében 2,5 liternél több is lehet.

A koffein tartalmú italok (kávé, energiatalkok) az idegrendszerre hatnak, növelik az ingerlékenységet, éberséget, a koncentrációt, rövid ideig fokozzák a teljesítményt. De közvetlenül a szívre hatva fokozzák az ingerképzést, szaporább lesz a szívritmus. Nagy melegben a szívfrekvencia eleve magasabb, mint a normál érték, tehát ilyenkor ajánlatos kerülni a koffeintartalmú italokat. Mellékhatásai még a remegés, álmatlanság, idegesség, továbbá a vízhajtó hatás, ami fokozza a dehidratáció veszélyét.

Mértékletesség érvényesüljön az alkoholfogyasztásban is. Az alkohol, számos más hatása mellett, fokozza az izzadást, többszörannyi vízmennyiséget vonkiaszervezetből, mintamennyi a felvett mennyiség volt, és ettől még szomjasabbnak érezzük magunkat.

Az ideális hőmérsékletű ital szobahőmérsékletű, még nyáron, nagy melegben is. A hideg folyadék összehúzza a gyomorban az ereket, lassítja a gyomorműködést.

A megfelelő folyadékbevitel alapvető fontosságú a jó egészséghez, ezért törekedjünk a kíváncsatos összetételű és mennyiségű folyadékfogyasztásra, amely mind szellemi, mind fizikai teljesítményünket pozitívan befolyásolja.

Dr. Szabó Izabella sürgősségi szakorvos

Nem szívügyünk...

Az a szomorú tapasztalat, hogy faluközösségünknek nem szívügye a rá bízott érték biztonságba való helyezése egy erre a célra tökéletesen felújított épületbe, nevezzük tájháznak vagy falumúzeumnak. Berendezésére és közszemlére bocsájtására sajnos még mindig nem került sor, ugyanis nagyon kevés kiállítható, örökbe vett tárgy van letétbe helyezve. Természetesen továbbra sem adtuk fel a reményt és abban bízunk, hogy ha idővel is, de összegyűlnek a hiányzó darabok, amire szükség van ahhoz, hogy látogathatóvá váljon a féltve őrzött örökségünk.

A népszámlálás adta terepmunkálat során volt szerencsém néhány portán olyan emberekkel találkozni, akik támogatják mozgalmunkat, és szívesen felajánlana pár bútordarabot, tulipános ládát, háztáji eszközt, régi képet, ruhaneműt és népi mesterséghez használatos eszközöket. Ezek egyelőre

szóban a múzeum tulajdonai, de mihamarabb szeretnénk begyűjteni, és a megfelelő helyére rendezni, kiállítani a helyszínen. Az összegyűlt anyag feldolgozásra, rendszerezésre és leltárba kerül hozzáértő szakemberek segítségével. A kiállított termékek minden darabkája címkét kap, ami tartalmazza az adományozó személy nevét és egy esetleges rövid történetet, ami szorosan a tárgyhöz kapcsolódik.

Már birtokában van a múzeumnak néhány ruhadarab (rokolya, zeke, szörkendő, alsóruha, csizma, bőrbocskor), konyhai eszközök, tálal, konyhai asztal, képek, szövőszék darabok és tartozékok. A múzeum megkapta már az okos TV-t, amit céltudatosan pályázott meg a kistérségi társulás munkatársa, van már egy adatbázis, ami két nyelven közöl információkat népszokásokról és népi mesterségekről. Adományozók: Kistérségi Társulás, Gábor Veronika, Fülöp László és Fülöp Aranka, Biró Veronika, Biró Erzsébet, Bács Károly és Bács Mária.

Felajánlottak egy ágyat szalmazsákkal, egy padot, egy szekrényt, asztalágyat, egy tulipános ládát, egy szövőszéket, ágyterítőt, vászoninget, gatyát, abroszt, pendelyt. Akik felajánlották: Szekeres Éva, Vizi László, Kozma Mihály, Simon Katalin, Fülöp Zoltán, Pál József, Bójte Emma, Kedves Magdolna, Jéré Ernő. Mindezt azért teszem közszemlére, hogy a jó példából tudjunk meríteni és érezzük a gyűjtés fontosságát, ezt a létesítményt közösen kell életre keltenünk.

Szükségünk lenne még további adományokra, például: padra, asztalra, székre, kasztenre, továbbá rongyszőnyeg, írott falvédő, tulipános láda, almárium, sarok téka, túrós dézsa, konyhai eszközök, régi szöttek esetleg lábbeli és egyéb szemléltető eszközök, amiről most nem esett szó.

Ismételten kérjük a szépkorú, felelősségteljes falutársainkat, ebben a témában jártas személyeket, érdeklődő fiatalokat, aki bármilyen segítséget tud nyújtani a gyűjtés folyamatában, ezzel is felelősséget vállalva a saját gyökereink eltetésében, ápolásában és fennmaradásában, tegye meg a saját értékrendszerének fejlesztése érdekében. Beláthatjuk, napjainkban egyre inkább változik az értékrend, kesze-kusza, rohanó, elmagányosodott világunkban nem figyelünk egymásra sem, nemhogy a gyökereink értéket képviselő munkájára, fáradozásaira. Hiba. Kötelességünk megőrizni és letétbe helyezni a még mindig összegyűjthető és fennmaradt morzsákat, legyen szívügyünk, hogy azok ne kallódjanak el, ne kerüljenek rossz kézbe, nekünk legyenek raktáron az igazi értékeink, hogy tovább éljenek, hadd csipegethesse darabkait az utókor is...

Kozma Anna

VICCEK

Álszent

Osztályfőnöki órán kérdi a tanár:

- Kit nevezünk álszentnek?
- Azt, aki reggel mosolyogva lép be az iskolába.

Törvénytörési tárgyaláson

Bíró a tanúhoz:

- Amikor látta, hogy a vádlott a harmadik emelet ablakából ki akarja dobni az anyósát, miért nem sietett a segítségére?
- Mert láttam, hogy a vádlott elég erős, hogy ezt egyedül is elintézte.

Amnézia

Kovács hajnal felé részegen megy haza. Az éjjeliőrtől megkérdezi:

- Nem tudod, hol lakik Kovács János?
- Hiszen maga az! - így az ő.
- Azt tudom, hogy én vagyok Kovács János, csak azt nem tudom, hol lakom.

Kántorok beszélgetnek

- Szörnyű lehet egy kántornak, amikor rájön, hogy elvesztette a hangját.
- Az biztos, de még szörnyűbb, ha nem jön rá...

Pityóka

- Minek teremtette Isten a pityókát?
- A szegény embernek!
- Hát miért?
- Csak azért, hogy a szegény embernek is legyen, akiről lehúzzhatja a bőrt ebben az adóterhes világban.

A család színházba készül

Indulás előtt a feleség alaposan végigméri a férjét. Meg is jegyzi:

- Miért nem borotváltoktál meg?
- Én megborotváltoktam, még amikor elkezdtél öltözködni.

Rokoni szeretet

- Móric, te e nővéreddel és a szüleidde lülsz az asztalnál. Anyukád kiveszi a hűtőszekrényből a tortát. Hány felé vágja?
- Négyfelé.
- Helyes. És mit tesz anyukád, ha váratlanul beállít a nagynénéd?
- Visszateszi a tortát a hűtőbe.

Drága szálloda

- Mennyibe kerül egy szoba?
- Az első emeleten 2 millió, a másodikon 1,5 millió, a harmadikon 1 millió.
- Sajnos az én igényeimnek az ön szállodája nem elég magas!

Titulus

- Apu, mit jelent az, hogy díszdoktor?
- Az ilyesmit nem kell szó szerint venni. A díszdoktor az olyan, mint amikor idegenek előtt az anyukád engem családfőnek nevez!

Fagyi

- Kérek szépen 1 lejt, a sarkon áll egy öreg bácsi, annak akarom odaadni.
- Látod, fiacskám, ez szép, hogy segíted a szegényeket! Biztosan koldulásból él.
- Hát, nem éppen. Fagyit árul.

Fülöp László viccgűjteményéből

SKANDI

*	KELET POÉN		PAMLAG MOSDÓ- EDÉNY	VAJDA SÁGI TELEPÜLES	DECI	MAGYAR HEAVY METAL EGYÜTTES	- Ki az abszolút opti- mista? - Aki a feleségét a be- vásárlóközpont előtt (poén a rejtvényben)!		
ILYEN ESZKÖZ A DUDA									
ZÚDUL ZAJLIK					SIEMENS BEINVITÁLI				
ELEGTÉTEL							SZÖVETÉSG A SPORT- BAN	LERSZÉLEKI	ANÓD
VÉDŐ				EVŐESZKÖZ MINDIG TARTÓ, MEG NEM SZÚNÓ					
CSUPA					IDEGEN LEVEGŐ NÉMET Ő (FFI)				SHEDER, SUHANC
BOTVÉGI			MOZOG A FÖLD ÉVEINK SZÁMA					KELVIN LUDDOLF- FELE SZÁM	
EZTI		KARIKA ROCK AND ...				AZ EGYIK SZÜLŐ KENŐANYAG			
					KEREK BETŰ ÜTLEGEL		IFJÚSÁGI MAGAZIN SIEMENS		
BESZÉD SZERVE RIGS OF RODS				NÉMÁN VELŐSI MORZE- HANG				BENT KAP! A SZERE- LEMBEN NAGY!	
LIBANON AUTÓJELE			ÓTÓRAI ITAL VOLT				RÉG ÉLT ELŐD BENT HATI		
*	A							HÁTRANÉZI	

Készítette: Benedek Enikő

Szerkesztők: SZÓCS László, KOZMA Anna, SZABÓ Kázmér
E-mail: szocslaszlo86@yahoo.com, tel: 0745 217076
Arculatterv, tipográfia: ÁDÁM Gyula, TOP INVEST
Nyomdai kivitelezés: TOP INVEST KFT.

A lapszám megjelenését támogatta
Magyarország Miniszterelnöksége valamint
a Bethlen Gábor Alapkezelő ZRT.

XXII. NAGYBOLDOGASSZONY NAPOK

2022. AUGUSZTUS 13-15.

KARCFALVA • CSÍKJENŐFALVA

Augusztus 13.

szombat

- 08:00 - Úton nemzeti zarándoknap - Indulás
14:30 - Keresztút
15:00 - Zárómise
21:00 - Szabadtéri buli DJ Arnold Bowman-nel (piactér környéke)

Augusztus 14.

vasárnap

- 10:00 - Felcsiki ifjúsági csapatok főzőversenye (piactér)
10:30 - Nagypályás futballmérkőzés - helyi öregfiúk vs. fiatalok (futballpálya)
11:00 - Sportfoglalkozás gyerekeknek a Felcsik SK szervezésében (piactér)
12:15 - Szakmai beszélgetés a Jenőfalvi Tercs Közbirtokosság által létrehozott vágóhid és húsfeldolgozó kapcsán (piactér, szakmai sátor)
13:00 - Nyílt nap a jenőfalvi vágóhid és húsfeldolgozónál - látogatócsoportok indulnak
18:00 - 30 percenként az üzem belsejének megtekintésére (vágóhid és húsfeldolgozó épülete)
13:30 - Főzőverseny kiértékelő
13:45 - A Karcfalvi Csíkjenőfalvi Gyerme- és Ifjúsági Fúvószenekar előadása (szabadtéri színpad)
14:30 - Filmvetítés - rövidfilmek községünkről - hagyományos mesterségek, szokások, ünnepek (piactér, szakmai sátor)
16:00 - Előadás - csíkkarcfalvi Lukács Juliska magánzónő (1856-1924) és a karcfalvi iskolaépület. Előadó Kósa Béla, a Csíki Székely Múzeum művészettörténésze (kulturális ház díszterme)
Előadás és koncertek a szabadtéri színpadon:
17:00 - A Royal Cirkusz bűvész előadása
18:00 - Fuse Band koncert
20:00 - Jump Rock Band koncert
22:00 - Slágerebbje koncert

Augusztus 15.

hétfő

- 07:00 - Fúvós Ébresztő
12:00 - Pest Megyei Értéktár Vándorkiállítása - szabadtéri kiállításmegnyitó (plébánia környéke)
12:30 - Ünnepi szentmise
Kulturális műsor a szabadtéri színpadon:
19:00 - Zeng a lélek, zeng a szó - a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes műsora
20:00 - Nőtaest - Sárgul már a kukoricaszár - Biró Éva és Szilágyi Sándor előadásában, kíséri a Csíkmadarasi Népi Zenekar

Szervezők: Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala, Csorgó Fiatalok Szervezete

Főtámogatók: Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala, Karcfalvi Larix Közbirtokosság, Jenőfalvi Tercs Közbirtokosság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

MEGVALÓSULT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.